

SOPRONI UJSÁG

(az „Oedenburger Zeitung“ politikai napilap magyar része.)

<p>Előfizetési feltételek: A „Soproni Ujság“, az „Oedenburger Zeitung“ előfizetési képevé külön nem adatik el sem egyes példányokban, sem előfizetésben. Előfizetési ára a teljes lapnak negyedévenként: helyben 5 korona, vidékre 6 korona 25 fillér. Egy példány ára 6 fillér.</p>	<p>Kiadóhivatal és szerkesztőség: Romwalter K. és fiánál, várkerület 121. szám. Távbeszélő 25. szám.</p>	<p>Hirdetések díjtétel szerint, mely kívánatra mindenkinek díjmentesen megküldetik Hirdetési megrendelések, előfizetési és hirdetési díjak a hivatalba küldendőek. Mindennemű fizetés teljesítési helye Sopron.</p>
---	--	--

A király születése napján.

Sopron, augusztus 17.

Harangok zognak, búg az orgona... a hívők ajkán ima, a polgárok keblében fohász kél... esörren a pohár... üdvölvések zajába ful az éljen: és a hangok és érzelmek kaotikus vegyületekből kikél ragyogóan, — mint a sötét tenger feneketlen mélyéből pacsirta köszöntötte hajnal hasadásakor a nap — fényes tanúsága a népek szeretetének: hálaadó ima azért, hogy adta Őt nekünk — és fohászkozó ima azért, hogy tartsd meg Őt nekünk, királyok királya, soká, nagyon soká!

Ferencz József boldogságáért, hosszú, zavartalan életéért zeng ma zsolozsmát millió ajak és abban a forró imában, a mely Ő érette száll az égbe, Magyarország boldogulását könyörögjük le a világok urától.

Ferencz József születése napján pirkadt fel újból hajnala Magyarország alkotmányának. Abban a kiegyezésben, a melyet 1867-ben kötöttünk, kelt ki a pirkadó hajnalból egész teljében az a nap, a mely életre fakasztotta a halállal ijesztgetett nemzetet. Azóta élünk, azóta vagyunk újból. Az Ő jóságos keze, igazságos lelke adta meg alapját annak, a mire újból kezdtük az építést, ott a hol már réges régen elejtettük volt. A modern Magyarország megalkotása az Ő jóságos atyai gondoskodása alatt kezdődött — és a modern Magyarország államhatalmának

jelentős lépéssel való előbbrevitele az ő dicsőséges országlása alatt történt.

A liberalizmus és — a nemzeti érdek a mi ünnepelt királyunk vezérlő elvei: a liberalizmus és a nemzeti érdek az a két hatalmas elv, a melylyel győzelemre viszi országunkat és jólétre vezérel bennünket.

Magyarország a vallásszabadság és a liberalizmus útján olyan haladásokat tett, a minőkkel Európában csak kevés nemzet dicsekedhetik. Csak Anglia és Magyarország mutatják e jelenséget a politikai liberalizmus terén. A többi államoknak mind voltak visszaesései a politikai szabadelvűség terén. Mi, ha néha lassan is, de haladtunk bátran előre. Vezérünk Ferencz József volt, a böles király és a lovagias fejedelem, a ki népének minden szívverését érezi hatványozottan. És hiába kísértettek a retrográd eszmék és ezeknek elavult képviselői a magyar politika sötétebb háttereiben. Ferencz József alkotmányos érzülete visszaparancsolta őket sötét odvaikba, a honnan rémitgethették az ijedősebbeket, de nyíltan sohasem mertek kilépni a napfényre. A ó-konzervatív elnevezéstől kezdve keresztül mentek ők a magyar politikának kinevezett, született vagy hárbe vett hátramosztói minden képzelhető elnevezésen és átalakuláson; de minden felléptük kudarcot vallott.

És nem is lehetett másképp. Ferencz József lelkében csak a magyar nép igaz

hajlandósága és nemes kulturális törekvése támaszthatott visszhangot. A baglyok huhogását meghallotta, de hangjukat az ő felvilágosodott lelke, alkotmányos érzete nem értette meg.

Voltak neki is komor napjai. A százas elnyomatásban sinylett magyar nemzet erős fejlődési szándéka, gyakorta támasztottak benne is kételyeket a vihar iránt. De kételyeit megvilágította a történeti tradíció tanulságaival és ezek mindenha arra tanították, hogy Magyarország politikai liberalizmusát visszafelé fejleszteni nem lehet. A magyar nemzetet nem lehet megfosztani a 48-ban kimondott jogegyenlőségtől és a dualizmust visszafejleszteni reálunióra ép oly lehetetlen.

Ennek a tudása ragyog végig Ferencz József uralkodásán és ennek a tudásnak mérlegelése készlet ma térdre mindnyájunkat, hogy mondjunk hálaadó imát az Égnek, hogy adta Őt nekünk és rebegjünk könyörgő imát az Égnek, hogy tartsa meg Őt nekünk soká, nagyon soká!

Politikai hírek.

Sopron, augusztus 17-én.

Mit akar a néppárt? Röpirat jelent meg ma, a melynek célja, hogy a néppártnak hódítsa meg az ország választó polgárait, felekezet és nemzetiségre való különbség nélkül. A röpirat czime: „Mit akar a néppárt?“ Szerzője nincs megnevezve. A politikai humornak legbecesebb terméke ez a röpirat. Kezdődik a pártok ismer-

TARCZA.

Hervadás.

Elbolyongok messze, messze...
Holdvilágos őszi este.
Mint egy szegény árva lélek,
Mely nyugtot már nem remélhet
Sehol se.

Halvány csillag reszket ott fenn...
Szomorúan, sirva nézem —
— Őszi égen őszi csillag...
Fényes múltból mi maradt csak
Énnékem!...

Fehér rózsá, halvány, őszi,
Hajlik felém s esdve kéri:
— Ne hagyjam itt, tiporjam el,
Hadd mehessen testvérvél
Pihenni.

Az ős nyoma minden lépten
Hervadt fűvön, bús levélen
Minden, minden azt susogja:
— Jobb volna már porladozva
Oda lenni!

— — Holdvilágos őszi este
Elbolyongok messze, messze...
— A mely már rég sirba szállott,
Talán azt a boldogságot
Keresve...

Elly.

A kapukules.

— A „Soproni Ujság“ eredeti tárczája. —
Írta: ifj. Gily Ede.

Éppen öt hetes mintaférj voltam, amikor megbeszéltem a fiukkal, hogy nekivágunk az éjszakának és vissza varázsolunk egy éjet megboldogult legényiségem aranykorából.

Kitűztük a találkozás helyét és idejét, azután ment mindenki, a mere akart. Én hazamentem.

Egész uton a felett töprengtem, hogy a döntő pillanatban a inamba száll a bátorságom. Nem is csoda. Nagy dolog ám az, mikor a szerelmes férj az első polgári kimenő erejéig akarja becsapni az asszonyt. Lemondtam a lakásomig — pedig nem messze lakom ám a hivataltól — vagy százszor arról a lumpolási tervről, de azután százegyszer határoztam el ismét, hogy megyek.

Körülbelül olyan helyzetben voltam, mint akkor, a midőn arról volt szó, hogy végbucsut véve a legényeletről, rózsalañczokat varrjak a nyakamba.

E két helyzet közötti hasonlatosság mentett ki a hiúból. A házasságom valamivel fontosabb egy lumpolásnál, ha tehát akkor nem tágitottam, most sem maradok otthon.

Boldog volt a házasságom. Nem csalódtam a hozzáfűzött reményekben, csak abban a balga hitben, hogy vagyok én még olyan ember, akit ugyan nem tart otthon a világ minden asszonya sem, ha menni akarok.

Eppen ebbeli csalódásom tudatában határoztam el a legfelső lépcsőn (addig rögtöni meg nyilatkozást terveztem), hogy csak este fogom a feleségemet a kapukules kiadása iránti előterjesztéssel megörvendeztetni, addig talán majd csak sikerül valami ügyes hazugságot — melylyel az éjjeli kimenő szükségességét még egy öt-hetes menyecskével is el lehet hitetni, — kitárlanom.

Soha, még udvarolgatásom és vőlegényi szereplésem közepette sem beszéltem összevéve annyit az általam elfoglalt kiesi kis hivataloeska bizalmi állás voltáról és rendkívüli fontosságáról, mint akkor délben.

Élvezettel néztem, mint szedi magába s minő véghetetlen navitással hiszi el az én aranyos kis feleségem még azt is, hogy egy fogyasztási adótisztecske milyen rendkívül fontos tényezője az államéletnek.

Soha sem hazudtam annyit, mint azért a nyomorult kapukulesért, de igyekeztem magamat azzal nyugtatni meg, hogy az előadottakat nem azért hiszi el a feleségem, mintha igazak volnának, — hanem azért, mert én mondom.

Mikor a döntő pillanat közeledtével ismét eltertem a lakásomhoz vezető lépcsőt, még akkor is csak ott voltam, hogy az indulás perczéig függőben hagyom a kapukules kisajátításának kérdését.

Felfordult világ! Szinte elhatároztam, hogy kiköltözködöm a lakásomból egy olyan házba, a

tesével. A néppárti röpiratíró pártfogója a pártkivüliek, az Ugron és az Apponyi pártját. Kiátkozza a szabadelvű pártot és Eötvös-Justhékát. És végződik eme nevezetes, Hazafi Verai János megrovási kalandjaiból idézett szavakkal: „Éljen tehát a néppárt!”

Bulgáriából. Karavelov lapja, a „Zname“, a Sztambulov és Radoszlavov-pártiak közti fuzióról így nyilatkozik: „Ha Radoszlavov azt hiszi, hogy neki keményebb feje van, mint Sztambulovnak, majd megtehetik a próbát ugyanott, a hol a volt zsarnok fejét levágták. Radoszlavov lapja, a „Narodni Prava“ megjegyzi, hogy az ügyészségnek pört kellett volna indítania e cikk miatt a lap ellen, mert ez valóságos felhívás a gyilkosságra.

A bulgáriai események. A „Frankfurter Zeitung“-nak jelentik Szófiából: A hatóságok részéről a Sztambulov meggyilkolása ügyében megindított vizsgálat, amely eleinte a rendőrség mulasztásai következtében nem igen haladt előre, most, úgy látszik, befejezéséhez közeledik. A tényállást már teljesen tisztázták és nemsokára közzé is fogják tenni. A főbűnösök, Halub és Atanáz megszöktek és nincs remény arra, hogy kézrekerítsék őket.

Egy tönkre tett munkás betegsegélyző-pénztár.

— Saját tudósítónktól. —

Kapuvár, augusztus 16.

Boldog emlékü vas miniszterünknek egyik maradandó alkotását képezi az ipari- és gyári alkalmazottaknak betegsége esetén való segélyezéséről szóló 1891. XIV. t. cz. alkotása.

Ezen törvény életbe léptetése által a különféle betegsegélyző egyletek újjá szervezése és főképpen a kerületi betegsegélyző pénztárak alakítását, s e pénztárak által a közgazdaság egyik főtenyezőjének a hazai munkaerőnek fenntartását, illetve a munkásoknak betegség okozta rombolásoktól való megóvását célozta.

Maholnap három éve lesz, hogy a legtöbb betegsegélyző-pénztár megkezdte működését s naponként szaporodik a munkások azon ezreinek száma, akik a betegsegélyző-pénztárakból nyert pénzbeli segély-összegek által a legnagyobb nyomortól megmentettek.

A betegsegélyző-pénztárak kevés kivétellel céltudatosan működnek s a törvényben kifejezett üdvös cél elérésében egymással versenyeznek. — Ezen kivétel alá tartozik a kapuvári

hol házmester van, pedig néhai legénykoromban a kapukulesos házakban szerettem lakni.

Higgyék el, mindig baj az, mikor az ember menni akar, hogy felesége van, de kapukulesa nincs.

Világos volt előttem, hogy mennem kell okvetlenül, csak azzal nem tudtam tisztába jönni, hogy miféle ürügy alatt. Egy pillanatig megálltam az ajtó előtt, gondoltam merészet és nagyot s azután elszántan nyitottam be a lakásomba.

Elém repült a feleségem, szokása szerint a nyakamba ugrott, összecsókolóztunk. Hejh! ha csak sejtette volna, hogy az az ajak, — már mint az enyém — amelyre lelkét lehelté abban a parázs csókban, nemsokára kapukulesot fog kérni tőle, aligha pazarolta volna reá mámorító mézét.

Véletlenül a tükörbe pillentva, megijedtem a saját elsavanyodott ábrázatomtól, de mert beláttam, hogy ilyen képpel nem lehet előterjesztéseket tenni, összeráncoltam a homlokomat s úgy álltam a feleségem elé.

— Dühös vagyok!

— Szent isten, miért? Van valami bajod? — kérdé megdöbbenve az én kis feleségem.

— A baj nem ok még arra, hogy az ember dühös legyen, nekem nem bajom van, hanem okom.

(Vege következik.)

kerületi betegsegélyző-pénztár is, mely sajna már teljesen tönkre van téve. Le van foglalva ezen pénztárban az utolsó szeg is, mert sem a vármegye által nyújtott előleg, sem az orvosok fizetését, a gyógyszerészek stb. érdekeltek jogos követelését nem volt képes fedezni. Legszomorítóbb azonban az, hogy az a szegény munkás, aki verejtékkel keresett pénzét heti járulékokban pontosan s jóhiszeműleg befizette — megbetegedése esetén sem orvosi segélyben, sem gyógyszerekben, sőt táppénzben sem részesül — mert az orvos, gyógyszerész fizetése- illetve számlája kifizetését alig remélheti. De a fenti okból nem működnek a bizalmi férfiak sem s így a munkaadók nem tehetnek be- és lejelentési kötelezettségüknek eleget.

Igaz, a pénztár felügyeletére illetékes a közelmúltban megválasztott főszolgabíró mint elsőfoku iparhatóság, mihelyt a jelzett állapotokról tudomást szerzett — azonnal jelentést tett a kereskedelemügyi miniszteriumnak, s kérte, hogy a pénztár feloszlatása, a felszámolás elrendelése iránt minél előbb intézkedés tétessék s ennél fogva valószínű, hogy a miniszterium igen rövid idő alatt intézkedik.

Ámde, aggódva lesi az a szegény munkás és iparos népség a miniszteri intézkedést, miután a késedelem naponként fokozza a létező zavarokat s a pénztári irodában levő rendetlenséget. Naponként nagyobb lesz az érdekeltek követelése s a beteg munkások nyomora, valamint a bejelentés és lejelentésért felelős munkaadóknak kára.

Felmerül a kérdés, hogy ki idézte elő a jelzett állapotokat, a pénztár bukását? Talán a pénztár vezetői pocéskolták el a munkások fillereit? Nem történt ez. A pénztár igazgatósága egytől egyig tisztességes iparosokból állott. Bizonyára meg volt bennük a jó akarat a pénztár vezetését és felvirágoztatását illetőleg. De nem csak a kellő hatósági támogatás hiányzott, sőt működésük elé akadályok gördítettek, különösen a járulék-hátralékok behajtását illetőleg kellett akadályokkal küzdeniük. Ezek folytán elkedvetlenedve nem sokat törődtek a pénztár ügyeivel. És hagyták a pénztár alkalmazottait is kedvük szerint manipulálni. Nem jól tették ezt, mert a pénztár tönkre jutásáért anyagi felelősség is terheli őket, noha kevésbé hibásak, mint a pénztár felügyeletére illetékes elsőfoku iparhatóság, kinek kötelessége lett volna a pénztár ügyeit időnkint s ideje korán megvizsgálni, az igazgatóságot jóakaratu tanácsossal is támogatni, s viszont a kötelességet nem teljesítő közegekkel szemben a törvény szigorát esetleg alkalmazni. Hogy ki s mennyiben hibás a pénztár ügyeinek elhanyagolásaért s kik fogják a hitelezők jogos követeléseit megtéríteni, s a szegény munkás részére a segélyneveket kiszolgáltatni — a vizsgálat lesz hivatva megállapítani.

Azon kérlelhetlen igazság elől azonban, hogy a pénztár tönkretételért első sorban az annak felügyelete és ellenőrzésére hivatott iparhatóság felelős, senki el nem zárkozhatik. Mert az első hiba a pénztár alakítására hivatott iparhatóság által követtetett el akkor, midőn a petőházi és büki cukorgyárak alapszabályainak véleményezésénél nem informálta a kereskedelemügyi minisztert, hogy ezen gyárak 500—600 tagot a kerületi betegsegélyző-pénztártól elvonván, komolyan veszélyeztetik annak fennállását, s így a gyári pénztárak megalakultak.

Tekintve, hogy a pénztár székhelyén ipar-területi pénztár is létesült — a kapuvári kerületi betegsegélyző-pénztár nagy területénél fogva nem volt életképes. Legalább 2% járulék jövedelem alapján nem.

Alig hogy megkezdte a pénztár működését, illetve midőn még a kezdet nehézségeivel küzdött, alakult a kerülethez tartozó csornai járásban egy járási ipar-területi betegsegélyző-pénztár, s mihelyt ez utóbbi működését megkezdette, 400—500 tag azonnal kiépett s átlépett a csornai ipar-területi

pénztárba. Főkép a csornai ipar-területi betegsegélyző-pénztár alakítása juttatta a tönk szélére a kapuvári ker. betegsegélyző-pénztárt, mert 400—500 tagnak kilépése által alig maradt a kerületi pénztárnak 500—600 tagja. Ennyi tag után pedig még 5% járulék jövedelem mellett sem lehetséges egy 116 községre kiterjedő betegsegélyző-pénztárt fenntartani. Tönkre kellett tehát ezen munkás-betegsegélyző-pénztárnak főkép azért jutni, mert sem a közigazgatási hatóságok, sem a pénztár vezetői nem tiltakoztak a gyári pénztárak s főképpen a csornai ipar-területi betegsegélyző-pénztár alakítása ellen.

Mi történjék tehát?

Fel kell oszlatni ezen pénztárt s elrendelni a felszámolást. Behajtani a járulék-hátralékokat s abból a hitelezőket s azon beteg munkásokat kielégíteni, kik segélyre igényt tarthatnak. De az a kérdés, hogy mikor s mennyi járulék fog befolyjni, ha a felszámolás el lesz rendelve? Kielégíthetők-e abból a fennálló tartozások? Ezen kérdésre határozottan nemmel kell felelnem, mert a felszámolási költségek is tetemes összegre fognak rugni s ezek első sorban lesznek a befolyandó járulékokból fedezendőek. Mi marad a hitelezőknek és a segélyt nem kapott szegény munkásnak? Igen csekély összeg vagy talán semmi. Ki fogja azoknak, kik jóhiszeműleg hiteleztek és teljesítettek járuléki fizetési kötelezettségüket, követelését megtéríteni?

Felelősségre vonható-e az a szegény iparos, aki bejelentési kötelezettségének eleget akart tenni, s a járulékot is megakarta fizetni, de nem tehetette, mert bizalmi férfi üzlete helyén nem működött?

Ezen óriási zavarban egyedül a kereskedelemügyi miniszterium van hivatva intézkedni, ennél fogva a vázolt állapotoknak e téren ismertetése által is reá irányítom Kegyelmes Ur nagybecsű figyelmét, — mert a hitelezők, az iparos és a munkások érdekei csakis gyors és erélyes eljárás folytán óvhatók meg. De szükség a gyors intézkedés az igazgatóság és az alkalmazottak érdekében is, miután a felszámolás gyors eszközése által annál kevesebb kármegtérítés háramlik rájuk.

Figyelő.

Napi hírek.

Sopron, augusztus 18.

— **Ki lesz a dunántúli evangélikus püspök?** Lapunk egyik barátja, a kinek a dunántúli evangélikus kerület munkásságában előkelő szerep jutott, kényszerít bennünket arra, hogy kilépjünk abból a tartózkodó állásból, amelyet a dunántúli evangélikus püspök választásával szemben Karsay lemondásától egész máig elfoglaltunk. Lapunk jelzett barátja levelet közöl velünk, a melyben megírja azt a régen kombinált tény, miszerint „a lemondott püspök utódjául két jelölt emlegetnek a kerület hangadó férfiai. Az egyik P o s z v é k Sándor, előbb közép-vas megyei esperes, jelenleg a soproni teológia igazgatója, akit kiváló munkásság, szerény, valódi egyházi szellem jellem. Körülötte csoportosul a kerület világi vezérférfiainak nagy része. A második jelölt Gyurátz Ferencz pápai evangélikus lelkész és veszprémi esperes, akinek kiváló érdemei vannak a saját egyházának rendezése s a gyámintézeti ügy felvirágoztatása körül. Az ő jelöltségét a papság nagyobb része támogatja, mert nem akarnak tanárt ültetni a püspöki székbe. Mindakettőnek nagy pártja van, mert mindakét férfinak vannak elvitázhatatlan érdemei.“

— **Áthelyezés.** Csomortáni Mike Kálmán 76. gyalogezredbeli hadnagyot a 6. számú II. Vilmos-huszárezredhez helyezték át.

— **Kinevezés.** P i g m o n d Gyula kismartoni hercegi tisztviselőt a zárgondnokság Dombóvárra tisztartónak nevezte ki.

— **Városi közgyűlés.** A városatyát hétfőn, a hó 19-én a színház-raktárépület festőtermében

rendkívüli szerződést ital tovább valamint sz és 1898. a pénzügyi iránt az eg mint hallju sok, akik ban gyűlés befolyásol őket, miés gyűlés ezt a

— Z Szt.-Istv. 20-án délel előadja a S János C-mi Gizella szony, Mi gyes lova adása külö Lorenz ez egyik le volt az, a

— F pört tárgya vénysek e herczeg az Wimmer volt az Esz koknak és v. zetésében ták a szolg retet kapta minden bef

érdekében e tába helye esetleg a me kívül tizeze lehetetlen v a ki fényes szolgálatáb egyebet ne Ferencz t Eszterházy térítésért. a tárgyalá József ügyv Kolos Jen terjesztése ítéletet hoz vajjon megí Ha igen, r Wimmert e

— S és f.-péterfa iveket becsa szint önáll a következő

Saágl felde 11 f Schwarzmar Frankl Sán Strobl Fere Horváth Má Csikor Lász G. Horváth

100 frt, Va 3 frt, Ra 50 frt, Fel Salgó Józ 5 frt, Balog Laffer Józ

Mesterházy Pfeifferman Szabó Lajo Karáll Ján

— I bizottság. Skreta A alatt összer a karja f

s

rendkívüli közgyűlést tartanak, a melyen azt a szerződést fogják megbeszélni, a mely a bor, sör ital továbbá a cukor és hus fogyasztási adó, valamint szesz italméresi adónak az 1896., 1897., és 1898. évekre való megváltása tárgyában a pénzügyigazgatósággal megkötöttet. A gyűlés iránt az egész városban nagy az érdeklődés, s a mint halljuk, a vendéglősök, szállodások és kávé-sok, akik — mint említettük — hétfőn e tárgya-ban gyűlésezni fognak, deputációkat küldenek a befolyásosabb városatyákhoz, hogy tájékoztassák őket, micsoda érdekeik kívánják azt, hogy a gyűlés ezt a szerződést pár pontban megváltoztassa.

— Zenés mise Szt.-István ünnepén.

Szt.-István király ünnepén, kedden e hó 20-án délelőtt 9 órakor a Szt.-Mihály-templomban előadja a Soproni Zeneegyesület Lórencz János C-miséjét. A szöveget Krickl-Lorencz Gizella urnő, Buresch Karolina kisasz-szony, Millner Lajos és Enderesz Fri-gyes lovag urak fogják énekelni. A mise elő-adása különös érdeklődést kelt az által, hogy Lorencz János-nak, az elhunyt karmesternek ez egyik legszebb alkotása. Lorencz János volt az, a ki Honfidal-ával pályadíjat nyert.

— Eszterházy herceg ellen.

Érdekes pört tárgyaltak a minapában a soproni kir. tör-vényszék előtt, a melyben Eszterházy Pál herceg az alperes. A pör története a következő: Wimmer Imre egykoron központi igazgatója volt az Eszterházy hercegi hitbizományi birtok-koznak és mikor a hitbizományi gondnokság vezetéseben változás támadt, Wimmert elbocsátot-ták a szolgálatból, a ki — állítólag — azon ígé-retet kapta Eszterházy Pál hercegtől, hogy minden befolyását érvényesíteni fogja Wimmer érdekeiben és amennyiben ez nem sikerülne, kilá-tásba helyezte neki 40000 forint végkielégítést, esetleg a megállapított nyugdíjon és évi járandóságon kívül tízezer forintnyi összeget. Ugy látszik azonban lehetetlen volt Wimmert szolgálatban megtartani, a ki fényes nyugdíjjal vált meg a hercegi ház szolgálatából. Wimmer, a ki a nyugdíjon kívül egyebet nem kapott, pört indított dr. Szilárd Ferencz budapesti ügyvéd képviselője által Eszterházy Pál herceg ellen 10000 forint meg-terítéseért. A megindított pörben a napokban volt a tárgyalás, a melyen a herceget Haller József ügyvéd, hercegi jószág-igazgató képviselte. Kolos Jenő bíró volt a referens, a kinek elő-terjesztése alapján a törvényszék olyan értelmű ítéletet hozott, hogy a herceget meg kell esketni, vajjon megígérte-e Wimmernek a 10000 forintot? Ha igen, meg is kell azt fizetnie. Ha nem, Wimmert el fogják utasítani.

— **Simon foispánné gyűjtése.** A kaboldi és f.-péterfaiai érdekében Simon Ödönnyé gyűjtő-iveket bocsátott ki. E gyűjtés eredményeként réz-szint önálló adományok, részint gyűjtés folytán a következő összegek érkeztek:

Saághy Gyuláné (Szany) 2 frt, dr. Rozen-feldné 11 frt, Tökésy Lajosné (Peresznye) 40 frt, Schwarzmann Keresztély (Szakony) 20 frt, Frankl Sándorné 22 frt, Putz Zsigmondné 5 frt, Strobl Ferenczné 7 frt, Kaprinayné 8 frt, Dóry-Horváth Mária 10 frt, Hannibal Mórinczné 12 frt 30 kr, Csikor Lászlóné 5 frt, Virágh Kálmánné 5 frt, G. Horváth Imréné (Győr) 5 frt, Kuncz Adolf 100 frt, Vaszary Kolozs 25 frt, Wolff Lajosné 3 frt, Raffel Pálné 10 frt, Egyedy Arthurné 50 frt, Fehér Ipoly 25 frt, Major Gyuláné 1 frt, Salgó Józsefné 16 frt 55 kr., Nagy Sándorné 5 frt, Balog Jánosné 5 frt, Pesty Béláné 15 frt, Laffer Józsefné 24 frt, Ajkay Dánielné 22 frt, Mesterházné 35 frt 50 kr., Solymossyné 50 frt, Pfeiffermanné 7 frt, Ernuszt Józsefné 5 frt, Szabó Lajosné 15 frt 50 kr., Deszkássyné 15 frt, Karáll Jánosné 8 frt. Összesen 589 frt 85 kr.

— **Mikor későn jön a törvényszéki bizottság.** Egyik helybeli szappangyár munkása, Skreta Alajos a napokban valami nehéz hordó alatt összeroskadt. A vállát is megsértette a teher, a karja feldagadt. Baja oly veszélyes lett, hogy

kórházba szállították, a hol — úgy mondják — vérmérgezésben e hó 14-én meghalt. Hogy a halála oka a napfényre kerüljön, elrendelték a tör-vényszéki boncolást. Mire azonban a törvény-szék kiküldött bizottsága a kórházba ért, már — hogy-hogy nem — a holttestet felboncolta egy magánorvos.

— **Az Iliás- és Trogmayer házak ki-sajátítását** a keresk. miniszter megengedte. E hírünk a tegnapi számunkra későn, lapzárta után érkezett, így csak ma adhatjuk közre, azzal a megjegyzéssel még, hogy Trogmayer Károly kérelmét, miszerint házának a Bomler-házra dülő részért ne bontsák le, a miniszter elutasította.

— **A becsületes megtaláló.** Erre vár R. A. kismartoni lakos esengve. Pár napja a fő-utezán kiveszett a zsebéből 850 forint, s a becsü-letes megtaláló még mindig nem jelentkezett. Most már a kismartoni rendőrség is keresi.

— **Nyári mulatság Kismartonban.** A kismartoni önkéntes tűzoltó egyesület e hó 20-án jótékonyezélu táncmulatságot tart a „Szölő” vendéglő kerthelyiségeiben.

— **A brennbergi nagy vendéglőt,** — mint értesülünk — a bánya-részvénytársaság Mersits Károlynak adta bérbe.

— **Gyógyszertár átvétel.** A német-lövői gyógyszertár október 1-ével gazdátcsereél, ugyanis Horváth Kálmán szt.-gotthardi általános is-mert és közszeretben álló szt.-István gyógytár gondnoka vette meg.

— **Aki iparszerűen hamisit.** Jó fogást csinált pár napja a kőszegi rendőrség. Egy Drescher József nevű csavargót fogott el, aki igazolásául egy munkakönyvet adott át a kapi-tányságnak, a mit a kismartoni rendőrség állított ki. A könyvet a kőszegi rendőrkapitány gyanusnak találta, s elküldötte Kismartonba, a hol — mint levelezőnk írja — küldt, hogy egy a rendőrkapitány aláírása, mint a város pe-csétje hamisítva van benne. A nyomozást meg-indították s rövid idő alatt megtalálták Szarv-kőn több község, a nagymartoni szolgabírói hivatal és a megye hamisított pecsétjeit s egy egész halom munkakönyvet. A rendőrség a csavargót, aki iparszerűen foglalkozik a munkaköny-vek hamisításával, elcsukta.

— **Rendőri hírek.** Uratlan jószág. A mult pénteki hetivásáron a marhavásártéren bitang-ságban találtak egy tehenet. Behajtották a városi majorba. — **Állatkinzás.** Az illatos budoárok-ban nyafogó ölebek bizonyára mély részvétellel ki-sérikánnak a kis fehérszőrű kutyának a baját, a melyiket az „Utolsó garashoz” című korcsmában agyonvert egy Malek nevű tót asszony. Hogy miért haragudott meg a kis kutyára, — nem tudni; a rendőrség állatkinzás miatt megbünteti. — **Verekedő gazdapolgárok.** Schuh, Bierbaum és Graf gazdapolgárok, akik a Szélmalom-uteza 21. számú házában laknak, teg-nap egy összeverekedtek, hogy csak a rendőrök birták őket szétválasztani. A dolognak a bíróság előtt lesz folytatása.

— **Rendőrségi statisztika.** Juliusban — így referált rendőrségünk — kielégítő volt a köz-biztonság. A rendőrséghez mindössze csak 164 feljelentés érkezett. Ezekből 7-et (hat lopást és 1 testi sértést) a kir. törvényszék hatáskörébe utal-tak, a többi a rendőrség a maga hatáskörében intézte el. Volt pedig büntetendő 38 egyén kol-dulásért, 7 iszákosságért, 5 verekedésért, 12 csendháborításért, 1 gyorshajtásért, 1 hadkötelesség megszegéseért, 14 a cselédtörvény áthágásáért, 1 a vadásztörvény megszegéseért, 1 a bérkocsi szabályzat megbontásáért; 3 az ebtartási szabály-rendelet áthágásáért; 9-en az építési szabályrende-let bontották meg, 1 tilalom ellenére is házalt, 21 a nyilvános tisztaság és egészség ellen 18 a mezőrendőrségi törvény ellen vétett, 27-en a betegsegélyző pénztár törvénye ellen hibáztak, 24 embert eltoloncoltak.

— **A nyulak veszedelme.** A mezei nyulak között ragályos betegség ütött ki, a melynek szá-zával esnek áldozatul a tapsifülesek. Sokan azt hiszik, hogy a betegség lépgyulladás. De bármi-féle is, jó lesz vigyázni azoknak, a kik szeretik a nyulpecsenyét.

Törvénykezés.

A kulcs.

Sopron, augusztus 17.

A soproni kir. törvényszék büntető osztálya ma a hipnozisanak egy különös csodája előtt állott. Egy kulcsról volt szó, a melyik betévedt Hacker Izsák zsebébe, anélkül hogy a szegény, ártatlanul üldözött Izsák tudott volna róla. S ez a kulcs, ez a misztikus kulcs volt az oka, hogy Hacker Izsák ma a törvény előtt állott.

Olvasóinknak, a kiket bizonyára érdekelni fog ez a mi vidékünkön megesett csoda, amit Hacker Izsák szerint érdemes volna a manchesteri tudománys akadémiának beküldeni, elmondjuk, hogy ez a kulcs rejtelmes módon éppen a lövői koresma söntésének a pénztárához illett; s a koresma pinczére, a ki a kulcsot a Hacker Izsák zsebében megtalálta, rosszakaratuan nem éppen a véletlennek tulajdonítja, hogy az üldözött férfi a kulcsesal a kezében folyton a söntésben ólálkodott.

Hacker Izsák nemes büszkeséggel utasított vissza ma minden gyanút. S megható volt ez a nagy indignáció. Hacker Izsák szerint neki fogalma sem volt arról, hogy kulcs az a mit a kezében tart, valami irigye hipnotizálta azt oda. A söntésbe is véletlenül került.

— Tetszik tudni kérem nagyságos bíróság, ke-serves a dolga az ilyen szegény házalónak. Sorba fűtyülni a határt, kiszárad az ember torka. Csak egy kis törkölyt akartam inni, kérem szépen. Ugy éljek, nem is tudtam, hogy kulcs van a kezem-ben. Nem is kulcs volt az kérem, hanem a fűtyülöm!

A törvényszék a hipnózis e rejtélyének nagy bámulattal adózott. Bizonyára fel is mentik Hacker Izsákot, aki csak a sors áldozata volt, ha a tanuk, köztük Tompa József, a koresma pinczére nem teszik azt a kellemetlen vallomást, hogy akkor csípték meg Hacker Izsákot, mikor azzal a fűtyülővel, a mi a koresmából veszett el, fel akarta nyitni a söntés kasszáját.

A szegény, ártatlan Izsákot, aki tisztára ennek a századvégi babonás mesterségnek, a hip-nozisnak a mártirja, a törvényszék ilyen módon lopás büntetének kísérlete miatt 6 havi börtönre ítélte.

A kegyetlen ítélet hallatára megrezgett Hacker Izsák hosszu, ősz szakálla. S a meg-bántott férfiú ég felé fordított szemekkel jelen-tette ki, hogy apellál. Bizik az igazságában. A kir. ügyész szintén.

Táviratok.

Ottó főherceg Pápán.

Pápa, augusztus 17. Ottó főherceg, ki a hadgyakorlatra a cs. és kir. 9. sz. huszáreredé-vel Pápára jött és gróf Esterházy Mórincz v. b. t. t., veszprémmegyei főispán vendége, a főispán-grófnak várkastélyában tegnap fogadta a veszprém-megyei és Pápa városi tisztelgő küldöttségeket.

A főherceg szívélyesen fogadta a tisztelgő küldöttségeket és a küldöttekkel kezet szorítva, megköszönte üdvözlőket és egyiket másikat ki-tüntette megszólításával, melyet magyarul intézett a küldöttségekhez.

Tisztelegtek a főherceg előtt: a pápai róm. kath. egyház, a pápai ev. ref. egyház, a pápai ág. ev. egyház Gyurátz Ferencz esperes, a pápai izr. hitközség Mayersberg Salamon elnök vezetése alatt. Majd Veszprém vármegye küldöttségét fogadta a főherceg, melyet Eszterházy Mórincz gróf főispán vezetett.

A szerb király uton.

Budapest, augusztus 17. Sándor király és anyja Natália királyné tegnap este Belgrád-ból elutaztak. A király és anyja ma reggel érkez-tek Budapestre, a honnan pihenés nélkül Bécs felé irányították utukat. Délelőtt érkeztek a császárvárosba.

Borzongató hír.

Budapest, augusztus 17. A budapesti tör-vényszéknél rossz lelkű emberek azt a feljelentést tettek, hogy a mig Detsinyi nagykereskedő vizsgálati fogságban ült, megmérgezték u-j-szültött gyermekét. E feljelentés alapján a

törvényszék megindította a vizsgálatot és felásatta a csecsemő tetemét. Az orvosi vizsgálat megnyugtatta a törvényt látó urakat a felől, hogy a kis gyermek természetes halállal mult ki.

A hadastyánok kongresszusa.

Bécs, augusztus 17. Ma délelőtt tartották itt a katonai agastyán-egyletek kongresszusukat Mingazzi vezérőrnagy elnöklete alatt. A kongresszuson képviselve vannak az osztrák-magyar monarchia összes veteránus egyletei. A tanácskozásnak az volt a tárgya, hogy új és egységes szervezeti szabályzatot teremtsenek az összes hadastyán-egyletek számára.

A kongresszus elnöke üdvözlő táviratot küldött O Felsőháznak.

Törökország baja.

Konstantinápoly, augusztus 17. Anglia, Csozország és Franciaország nagykövetei ma együttesen fogalmazott jegyzéket nyújtottak át a magas portának, a melyben határozottan jelezve van a fent nevezett három nagyhatalomnak állása az örménykérdésben; egyben sürgetik is a portának állásfoglalását.

Budapest, aug. 17. (G a b o n a t ö z s d e.) A mai tőzsdén ismét elég bőséges volt a kínálat; de a vásárlási kedv némiképpen csappanni látszott.

A buzabehozatal nem rugott 30000 méter-mázsánál többre és ennek tulajdonítható, hogy az árak változatlanok maradtak.

A többi magarukban alig volt üzlet; de az árak nem változtak.

Buza őszre	6.33-34
Buza tavaszra	6.78-79
Rozs őszre	5.39-40
Tengeri május-juniusra 1896.	4.51-53
Tengeri július-augusztusra 1895	5.62-63
Tengeri augusztus-szeptemberre 1895	5.60-65
Zab őszre	5.59-61
Káposzta repce aug.-szeptemberre	9.20-25

Idő: szép!

Közgazdaság.

Allatforgalmi intézkedések. A külügy-miniszter értesítése szerint, az osztrák-magyar monarchia területéről Németországba bevinni szándékolt állatok (lovak, juhok, kecskék, szarvasmarhák, sertések), a mennyiben egyes állattajok különös forgalmi korlátozások alá vetve nincsenek, Oderberg határállomáson át. ünnep és vasárnapok kivételével, tehát minden köznapokon bevihető.

Ezen állatok megvizsgálása czéljából, az oppelni porosz kir. kormány egy állatorvost állandóan Oderbergbe re. delt. Az osztrák belügy-miniszter sertéseknek, a horvát-szlavonországi Fiume-Módrus, Verőcze és Szerém vármegyék, valamint Eszék város területéről, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területére való bevitelét, további intézkedésig megtiltotta.

Az állategészségügy államosítása. Feste-tich földmiveltésügyi miniszter — írja a „M. H.“ — már hetekkel ezelőtt szakközégeinek azt az utasítást adta, hogy az egész országban esz-közlendő alapos tanulmányozás után emlékiratot dolgozzanak ki, mely az állategészségügynek egy-séges, országos rendezésével foglalkozzék. Eme munkálatok már elkészültek; ezekben az uralkodó viszonyokra tekintettel, egyedül csakis az egész állategészségügynek államosítását tüntetik fel azon intézkedések, mely a viszonyok javulására vezetnek. Ha a további előmunkálatokkal elkészül-nek, a miniszter az állategészségügy államosítása ügyében törvényjavaslatot szándékozik a képví-selőház elé terjeszteni.

Távirati értesítés a tőzsdéről.

Bécs, augusztus 17.

Egységes járadék	100.95	Magyar hitelbank	488.75
Magy. arany-kor.-jár.	123.10	Länderbank	278.50
4% magyar kor.-jár.	99.95	Unionbank	350.25
Magy. földteherm.-köt.	98.90	Allamvasut	406.50
Anglo-bank	170.25	Délivasut-részvény	111.—
Osztr. bank-egyesület	169.50	Napoleonondor	9.63
Osztrák hitelbank	400.—	Márka	59.35

A magyar rész felelős szerkesztője:

Koór József.

Kiadó-tulajdonos: Romwalter K es fia

Behördl. conc. Privat- (vorm. R. Pöschl)

Handels-Schule

Prof. Alois Weiss 632

für Knaben und junge Männer,
sowie Privatschule für kaufmännische Lehrfächer

für Mädchen und Frauen,
WIEN, I., Getreidemarkt 16.

Einschreibungen und Programme in der Institutskanzlei.
Beginn der Course Mitte September.

MAGGI'S Suppen-würze ist zu haben bei Jakob Schwäby, Spe-zerei- und Delikatessen-Handlung. Bestens empfohlen werden Maggi's praktische Siebhändchen zum Spar-samen und bequemen Gebrauch der Suppenwürze. (6)

Wasserheilanstalt „Pozsony“ in Pressburg.

Institut für Massage, Electrotherapie, Heilgymnastik etc.
Das ganze Jahr hindurch geöffnet.

Eigentümer: **Pressburger Gewerbebank.**
Ärztlicher Leiter: Med. univ.
Dr. Max Schlesinger.
Prospecte versendet gratis und franco die

(384) **Direktion.**

Spezereimaaren-Geschäft

seit 45 Jahren auf einem günstigen Posten bestehend, ist aus- freier Hand zu verkaufen.
Näheres bei Herrn **J. I. Wanitsch** in Dedenburg zu erfahren.

Lizitation.

Auf Verlangen der Erben nach Michael Müller werden deren Realitäten in Dedenburg und zwar:

a.) Der Hausanteil Nr. 8 in der Rosengasse Ausrufspreis fl. 600.—
b.) 5 Pfund Magererweingarten L. Z. 3633 fl. 80.—

am Sonntag, den 1. September 1895 Vormittag 9 Uhr
in der Kanzlei des gefertigten kön. öff. Notars mittels freiwilliger öffentlicher Lizitation an den Meistbieter verkauft werden.
Dedenburg, am 16. August 1895.

Josef Geißler m. p.
kön. öff. Notar.

Kwizda's Gichtfluid

Seit Jahren erprobtes, schmerz- stillendes Hausmittel bei Gicht, Rheuma, Nervenleiden, Stinkende Ein- reibung vor und nach grossen Touren. Preis 1/2 Flasche fl. 1.—, 1/4 fl. 60 kr. 6st. Wahr.

Haupt-Depot:
Kreissapotheke Kornenburg bei Wien.
Zu beziehen in allen Apotheken.
Man achte gefälligst auf die Schutzmarke und verlange ausdrücklich **Kwizda's Gichtfluid.**

Preisreduktionen

in

Feinstem Kaisermehl Nr. 0 12 fr.
Zucker prima Raffinade in Gut 34 und 35 fr.
Würfelzucker „ in 5 Kilo-Cartons 35 und 37 fr.
Pile-Zucker zum Einsieden 34 fr.
Waschsoda krystallisirt. 4 fr.

bei

Gustav Forster jun.,
Dedenburg, Kleine Gasse Nr. 2.
Telephon Nr. 117.

Neuheiten in **Stahlfedern**

585b

Neue, starke und kräftige Construction von ganz besond-rer Dauerhaftigkeit — unserer bekannten Klaps- und sog Aluminium - Federn Nr. 530 1/2 stark bezeichnet

in E F, F u. M-Spitzten. — Ein Versuch dringend empfohlen. Zu haben in allen besseren Schreibrequisiten-Handl Gegründet 1843.

Carl Kuhn & Co., Wien. Gegründet 1843